

Vandeksperimentariet i Odden Havn har i fællesskab arbejdet meget på at fundraise gennem arrangementer til gennemførelse af deres projekt, der nu er åbent for alle. Foto: Ole Friis Mikkelsen.

Gode råd om fællesskaber

Af Berit Charlotte Kaae

Er erfaringer fra tidligere projekter kan hjælpe nye projekter. Københavns Universitet gennemførte i 2019 en spørgeundersøgelse med 115 projekter, som har modtaget støtte fra Nordea-fondens kystpulje. På baggrund af 77 besvarelser fra projekterne, er her opsamlet en række erfaringer og gode råd om styrkelse af fællesskaber, som projekterne selv anbefaler til kommende projekter.

Mange af projekterne har fokus på at styrke fællesskaber. Det gælder både fællesskaber internt i fx en forening, men også udadtil i forhold til lokalsamfundet.

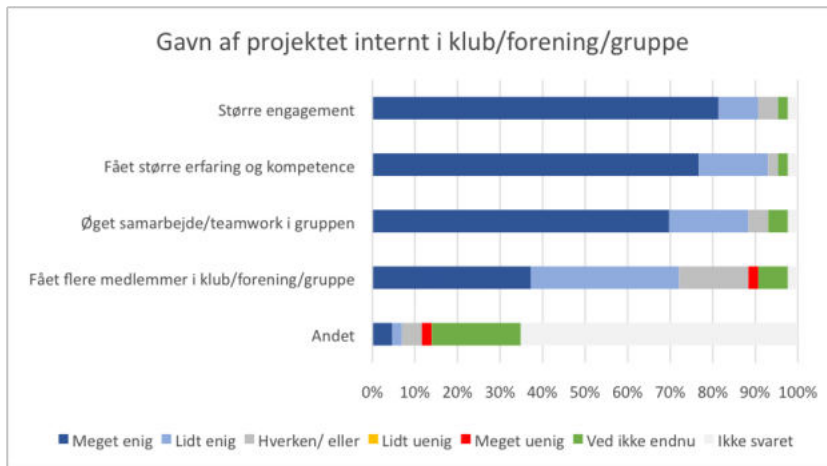
Styrkelse af interne fællesskaber

De 43 projekter, der var færdiggjorte og nået til indvielsen, blev i spørgeundersøgelsen spurgt om, hvilken gavn projektet havde haft på deres interne fællesskaber. Resultaterne viser (figur 1), at de interne fællesskaber er blevet styrket meget gennem projektet. Samlet var 9 ud af 10 var meget enige eller lidt enige i at projektet har ført til større engagement, at medlemmerne har fået større erfaring og kompetence, og at projektet har øget samarbejde/teamwork internt i deres klub/forening/gruppe.

Fællesskabet er også blevet udvidet med flere medlemmer, idet godt en tredjedel er meget enige og godt en tredjedel

lidt enig i, at de har fået flere medlemmer i deres klub/forening/gruppe, som følge af projektet.

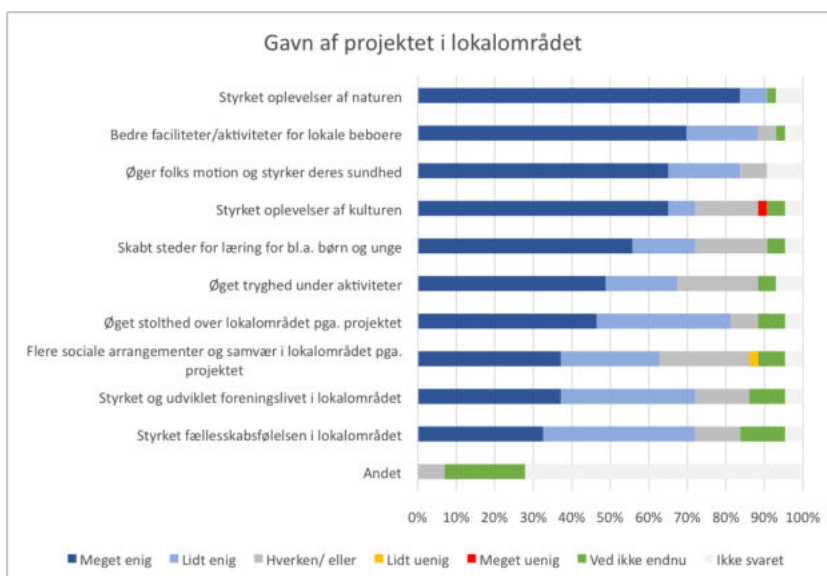

Figur 1: Projekternes vurdering af, hvilken gavn projektet har givet internt i deres klub/forening/gruppe. (n= 43).

Styrkelse af fællesskaber i lokalsamfundet

Tilsvarende blev de 43 færdiggjorte projekter spurgt om, hvilken gavn projektet havde haft på lokalområdet. Resultaterne viser (figur 2), at det især styrker oplevelsen af naturen, giver bedre faciliteter/aktiviteter for de lokale beboere, samt øger folks motion og styrker deres sundhed. Omkring syv ud af ti er meget enige eller lidt enige i, at projektet har styrket oplevelsen af kulturen, skabt steder for læring for bl.a. børn og unge

og øget trygheden under aktiviteterne. Knap halvdelen er meget enig og yderligere en tredjedel lidt enige i, at projektet har øget stoltheden over lokalområdet. Omkring en tredjedel er meget enige og yderligere en tredjedel lidt enige i, at projektet har medført flere sociale arrangementer og samvær i lokalområdet, styrket og udviklet foreningslivet i lokalområdet og styrket fællesskabsfølelsen i lokalområdet.

Figur 2: Projekternes vurdering af, hvilken gavn projektet har givet for lokalområdet (n=43).

Fællesskaber er omdrejningspunktet for etableringen af fire småhuse og samværspladsen i Hejlsminde Strandpark. Foto: Jane Terp.

Erfaringer med styrkelse af fællesskaber

Her er samlet en række erfaringerne og gode råd fra projekterne til nye projekter om, hvordan projekterne har styrket fællesskaber både internt og i lokalsamfundet.

Projektprocessen styrker fællesskaber

Flere nævner, at hele projektets proces omkring at udvikle ideen, ansøge og etablere nye faciliteter kan styrke fællesskabet, idet man samles om et fælles mål. Det gælder både internt i klub/forening og i den bredere inddragelse af borgere, frivillige m.fl. i lokalområdet.

Det er godt med en udviklingsstrategi, som bygger på borgerne egne ideer. Så ved alle, hvor man er på vej hen.

Lokal forankring og ejerskab

Fællesskaber er også knyttet op omkring at etablere en lokal forankring og ejerskab til et projektidé og være fælles om at føre den ud i livet: ”Så snart man har en idé, så find ligsindede – før man overhovedet går i gang, skal den brede opbakning være på plads – og find ud af hvordan man kan samarbejde eller understøtte andre med sit projekt. Vi sigtede efter stærk lokal forankring og ejerskab af projektet, inden vi ansøgte om fonds-støtte.”

Et andet projekt oplevede at gå lidt hurtigt frem og ikke helt få folk med, og de må derfor gentænke den måde, de griber det

an på: ”Det gælder nu for os om at etablere en kultur og fællesskaber i det små, frem for at rulle et færdigt koncept ud.”

Invitere andre ind i fællesskabet

Initiativtagerne til et projekt havde stort fokus på at dele fællesskabet: ”For os var det vigtigt, at projektet var en gæstfri invitation til at tage ophold på havnearealet på en meningsfuld og sjov måde. Både for lokalsamfundet og for de mange mennesker, der gæster Sjællands Odde - både fra fritidshusene og sejlene fra havet. Så Vandeksperimentariatet er frit tilgængeligt for alle.”

I et andet projekt omfatter fællesskabet særligt sårbare borgere: ”Med sauna og vildmarksbad ser vi fællesskaber opstå omkring badeture og den daglige organisering omkring saunaen. Vi har på selve Fristedet oprettet en lounge med er fri adgang for alle, hvor der altid er kaffe på kanden og tid til en snak. Sauna-brugerne får derved også indblik i, hvad der ellers er af aktiviteter, klubber og foreninger på Fristedet – og foreningerne får øjnene op for, hvor godt en sauna/badetur kan gøre for krop og sjæl. Vi arbejder med en kultur på Fristedet, hvor man inviterer andre ind i sit fællesskab, og her har vi særligt fokus på de mere sårbare borgere.”

Et andet projekt siger det meget kort: ”Åben dit fællesskab for andre!”

Arrangementer styrker fællesskaber og kan bidrage til fundraising

Projekterne nævner bl.a. arrangementer som en måde at styrke fællesskaberne på det gælder fx grillaftner, fælles arrangementer, åbent hus mv. Ligeledes giver større projekter, der favner en hel kommune eller område, 'noget at tale om' blandt slutbrugerne. Det gør også at de fysisk mødes til koncerter, aktivitetsdage osv.

Initiativtagerne bag et projekt samlede gennem frivilligt arbejde penge sammen i en 3-årsperiode, så de i fællesskab kunne udvikle visionen med professionel hjælp og herefter kunne bidrage til det endelige projekt-budget. Det har været vigtigt for dem på denne måde at signalere en seriøs holdning til visionen.

I et andet projekt har der været stort fokus på lokal forankring og ejerskab og de har afholdt 2-dages sommerarrangementer på Odden Havn igennem mange år, hvor overskuddet er gået til Vandeksperimentariet: "Så enhver stegt fiskefrikadelle, enhver vagt ved halmborgen og enhver forklaring om indholdet af fiskekassen har medført, at ca. 100 mennesker oplever sig som en del af projektet. Det højner symbolværdien og medfører, at der bliver passet på det – men det kræver tålmodighed i flere år at følge en sådan strategi."

Bål- og samlingsstedet OBSERVATORIET i Munkerup Strandpark ved Gilleleje. Projektets målsætning at afprøve, hvor stort potentiale der ligger i kombinationen af kunst- og naturoplevelser som læringsredskab. Foto: Simon Hjeremind Jensen.

Fælles møder om projektet

I nogle projekter har fællesskabet omfattet ugentlige frem-møder, hvor projektet også har været debatteret: "Det styrker fællesskabet at afholde nogle møder, hvor de frivillige får mulighed for at få indflydelse på arrangementet og mødes om et hyggeligt måltid mad."

Synliggør fællesskabet og mulighederne i lokalområdet

Synlighed af mulighederne for fællesskab nævnes af flere: "Vi mener, at projekter som denne, skal promoveres stærkt i lokalsamfundet. Medlemmer skal 'markedsføre' de muligheder og den energi, en sådan støtte giver en klub. Vi har i sæson 2019 oplevet en stor aktivitet i klubben, hvor glæden ved at deltage i fællesskabet var signifikant." Et andet projekt nævner, at det er vigtigt at kommunikere til de rigtige personer i lokalområdet, som kan videreformidle budskabet.

Flere projekter anvender sociale medier: "Vi lavede et facebook opslag, og det gav nye medlemmer til saunagruppen og dermed også til områdets fællesskaber." Også et andet projekt nævner, at Facebooksiden har styrket fællesskabet og engagementet.

Initiativtagerne bag et projekt beretter, at lokalbefolkningen er blevet gjort meget opmærksom på deres forening. De har haft mange følgevirkninger ved at blive lidt "kendisser" i området.

Kajakpolo ved Præstø, hvor man har etableret et lokalt foreningsfællesskab omkring en række vand- og kystaktiviteter inkl. Stand Up Paddle (SUP), havsvømning, kajakpolo, beachvolley, fridykning m.fl. Foto: Præstø Kajak og Padle Klub.

De har været interviewet mange gange og har også modtaget en "Bland dig pris". De vil gerne have andre til at følge vores eksempel.

Deltagerne i et andet projekt fortæller om deres PR-indsats: "Vi har holdt indvielse med vores borgmester, vi har 2 gange været i lokalavisen. Vi har fortalt om projektet på Facebook og på vores hjemmeside. Vi udtrykker taknemmelighed for de muligheder, som den hjælp vi har fået, giver og fortæller lokalsamfundet om os som en kraft." Et andet projekt fortæller: "Vi har oplevet anerkendelse for klubbens arbejde i lokalsamfundet. Klubbens synlighed har betydet, at vi sammen med vort lokaludvalg forsøger at etablere et førstehjælpskursus, hvor både klub og lokalsamfund deltager." Så der er mange forskellige måder at synliggøre projekterne, og hvordan de styrker fællesskaber og mulighederne i lokalområdet.

Indvielse af broprojekt, der er afsæet for et aktivt fællesskab for og med alle i landsbyen Nordby på Samsø, og hvorfra man kan fiske, bade, lave mad, dyrke sport og få naturoplevelser. Foto: Ken Sørensen.

Hejlsminde Strandpark lægger op til at fejre fællesskaberne. Foto: Jane Terp.

Fællesskabet udvides gennem de frivilliges store netværk

Inddragelse af frivillige lokale gennem hele processen har betydet et meget stort engagement og involvering i projektet – også hos de mere skeptiske borgere i lokalområdet.

Et råd fra et af projekterne er: "Det er godt at få samlet en gruppe af interesserede frivillige, som allerede markerer sig i lokalområdet på forskellig vis. De har et stort netværk i området og kan være gatekeeper til andre frivillige og gode samarbejdspartnere i lokalområdet."

Et projekt andet har arbejdet med tre forskellige lokalområder i deres kommune, og det har vist sig at have stor betydning, om der var et aktivt foreningsliv som følte tilknytning til området.

Nye samarbejder omkring læring

I nogle projekter, er der opstået nye samarbejder knyttet til læring: "Vi har blandt andet arrangeret ture sammen med de to skoler, den ene børnehave og dagplejerne, som har brugt den på naturuger og lignende. Det har givet læring til børn og unge." Et andet projekt har påvist et manglende samarbejde og kendskab til hinanden mellem pædagoger og institutioner i deres kommune, som de nu kan gøre noget ved. I et tredje projekt, har sanketurene generelt set skabt større forståelse for og engagement i naturen. Det gælder både for offentlige deltagere på de åbne ture og for grupper/foreninger/skoler på de lukkede ture.

De fællesskaber, der opbygges i projekter, kan således føre til nye samarbejder og bredere inddragelse af nye grupper.

Samlet set viser erfaringerne fra projekterne, at fællesskaber kan opstå på mange måder: i arbejdsprocesser, igennem aktiviteter og ture, og fællesskaber kan i høj grad hjælpes på vej igennem en aktiv kommunikation. Der er derfor aldrig kun én vej til at skabe fællesskab i projekter.

Berit C. Kaae, Københavns Universitet, IGN, 2021

bck@ign.ku.dk